

DOBAI PÉTER

A filozófiát akartam hazának

*...de a filozófia halott,
mint egy uzsorás, aki nem hagyott
végrendeletet, csak kamatos kamatot...
A filozófia olyan szenvedélyévé vált
az értelmiségnek, mint amilyen valaha
volt az arisztokráciának
(később a puritán pártvezetőségnek)
a vadászat.
A legújabb kori bukméker-humanistáknak
nehéz úgy élni maradni
(hitelért korzózva banktól bankig),
nehéz úgy élni maradni,
ahogy meghalt Szokratész.
Kérdezem... kérdés hiába:
ki tanította, hogy a történelem
elfér két csizmányi helyen,
hogy az is vigyázzban áll,
akit szabadulásához visz az ár?
Mint állat, ha ketrecét már üresre járta,
olyan üresre élt a lét,
olyan mindenre-kiéhezett,
olyan mindennel-jóllakott.
Régi híradófilmeket nézek (jobb híján,
hiszen a jelen csaknem nézhetetlen...),
íme: felfújít lovasság zúdul alá, honnan-hová?!
Üres mellvértek megfutása, csak az imák
és a himnuszok vívnek háborút, nincsen sereg...
Na lám... a vers leáll... búcsúzz a metaforáktól,
nem hiányoznak senkinek...
Igazam van: itt fekszik előttem a szél,
átölel és végre megöl.
A jó időt kellett volna megenni!
Érzek. Valamit érzek. Egy szót érzek
kimondhatatlannak, miközben kimondom.
De ez csak pánik. Ha odanézel, sikerül a valóság.*

Életfogytiglani bánatunk hőse: József Attila

*bár túlélte őt a fizetett szolgálati irodalom
látszólag egyszerű volna közénk
álmodni őt: menjünk át egy elhagyott
üres osztálytermen ahová a tanítás
a tudás visszajár...
csak egy lakatlan ing gyűrött vászna
emlékezik a hiányzó karra vállra
ő elérhető: mély veremben fekszik hanyatt
ott se nő se kalap se osztályöntudat
se nő se nyakkendő se kalap
csak harcait nem feledő koponyasisak
se öltöny se kesztyű se sétatob
se zsebóra se lakkcipő csak trikolór
szemfedő...
nagyon nehéz lesz valaha megbocsátani
a kiközösítettnek
hogyan egyedül
tüntető tömegek nélkül
egy szál magában realizálta
a halál metaforáját*

Az Alpok felett egy „Iljusin” fedélzetén, talán 1968 nyarán

(Prágára gondolva, a Vencel téri tank-dívatbemutatóra)

*Magas, mozdulatlan égboltozaton húz zúgva át
a repülőgép, mint egy hatalmas karosszék.
Alant az Alpok megfagyott tengere, csúcsok,
szirtek, sziklák rombolják szét rajzát szép
felhőfantáziáknak. Mintha maga Isten volna
a határ, hogy nincs: azon az áron. Jégtrópus!
A balti szőke légikisasszony tudja magáról,
hogyan szép, ezért ellejt az ülésorok között
és megkérdezi, nem akar-e kérdezni valaki
valamit. Senki nem meri megzavarni nyílt
és igencsak indokolt önimádatában, hiszen
a kisasszony maga az ötödik hajtómű!
Kegeinek ára bizonyára egy pretty penny.
Alant: sziklasorok vihararca. Felhők agóniája.
Az ALITALIA másodosztályú prospektusában
rövid tanulmány Sharon Tate és Manson
közös performanszáról. Lapozok: „S.P.Q.R.”
Róma, ó! „Várja Önt!” Emlékszem egy sétára,*

*Verano lombjai alatt, egy földből kifordult,
finoman faragott ókori kő márványába
egy fogadalmas irgalmasnővér bevészte nevét:
Bischoffsberger Koleta (1847–1927), emlékül kinek?
Igen, éppen abba a kétezer éves kőbe, ahol te most
lehúzod a bugyidat, te kis kirakat...
Hiszen ez egy temető... Campo Santo... sírmező...
Kinézek az utastér kerek ablakán... hágók, katlanok
mély őstengerárkai:
nem emlékeznek Hannibálra.*

Farsang és feltámadás

*A hölgyek
történelemre vetkőztek.
Nagyestélyiben most Don Giovanni
elé vonulnak, hideg eksztázisban,
imára kulcsolt kacsókkal, térden.
Mindenki, aki élt, most visszaszületik
saját elhagyott, kihűlt helyére.
A világ visszafelé benépesül:
keveredik és egyesül egymással
farsang és feltámadás. A rejtett örület
most osztályok, rendek feletti ünnepet ül,
egymással táncol jobbágy, béres, polgár,
nemes és főnemes, bíró keringőzik elitéttel...
Páncélvértes, szentföldet-járt lovagokból
a heves táncban sorra kibújnak: szakácsok,
ácsok, gyepmesterek, lakájok, lovászok:
a sodronyíngék alatt a meghasonlás
visszatéved eredetéhez, ismeretlen önmagához.
Lám egy nő, közepén a tomboló táncteremnek:
sikoltja-suttogja, hogy ő nem nő, hanem férfi,
és szoknyáját, alszoknyáit magasba röpíti...
De hát hol van, kérdem, a téboly a valóságtól,
az igazi, kán-kános, tékozló karneváltól?
Csak egy szál lovag áll a multság kígyózó,
baromként hágó sokaságának gyilkos sűrűjében,
őt nem adja vissza soha sorsa, álarca, jelmeze:
ő Don Quijote.
Egy győzelme ismét megalázta,
de szégyen nélkül folytatja őt a látomása,
ébredést nem ismerő, bátor álma.*